

De economische teruggang begin jaren negentig

Auteur(s):

CBS

Samengesteld door de Divisie Macro-economische Statistieken en Publicaties van het CBS

Verschenen in:

ESB, 86e jaargang, nr. 4327, pagina 771, 5 oktober 2001

Rubriek:

Statistiek

Trefwoord(en):

goederenmarkten

In het tweede kwartaal van dit jaar groeide de economie met 1,5 procent ten opzichte van het tweede kwartaal van vorig jaar. Dat is het laagste groeicijfer sinds het vierde kwartaal van 1993. Het tempo waarmee de groei vanaf begin 2000 is afgenomen is opmerkelijk. In amper zes kwartalen is de economische groei van bijna vijf naar anderhalf procent teruggelopen. De laatste keer dat zich een dergelijke snelle terugval voordeed was negen jaar geleden. Toen nam in de loop van 1992 de stijging af van vier naar één procent en kromp de bedrijvigheid in het eerste kwartaal van 1993 met 0,4 procent. Uit een analyse van beide perioden blijken ook verschillen. Dit maakt een exacte bepaling van de huidige fase in de conjunctuuryclus op basis van de cyclus in 1993 moeilijk.

Overeenkomsten en verschillen

Bij een vergelijking van de ontwikkeling van een aantal conjunctuurgegevens in deze twee perioden is er een aantal overeenkomsten. Net als in 2000 liepen de groeipercentages van de buitenlandse handel en de investeringen in de loop van 1992 terug en begon de consument minder te lenen en meer te sparen. In de industrie liep de bedrijvigheid in beide perioden sterk terug, namen de prijzen van afgezette industriële producten minder snel toe of namen ze zelfs af en verslechterde het vertrouwen van de ondernemers. Ook het consumentenvertrouwen verslechterde in beide tijdvakken.

Er is echter ook een aantal verschillen. Wat het meest in het oog springt is het verschil (in de twee tijdvakken) van het verloop van de economische groei in Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten. Vanaf 1996 tot 2000 liep deze in deze landen vrijwel parallel, waarbij de groei in Duitsland ongeveer twee procentpunten achterbleef bij de twee andere landen. Vanaf medio 2000 lagen de groeicijfers dichter bij elkaar. Dit staat in contrast met het verloop van de economische groei in de eerste helft van de jaren negentig. Door de effecten van de hereniging was de groei in 1990 en 1991 in Duitsland nog bijzonder hoog, terwijl in de VS de economie juist afgleed in een recessie. Toen in Duitsland de bestedingsimpuls door de hereniging medio 1992 was uitgewerkt kwam er ook in dat land alsnog een (uitgestelde) recessie. In Nederland kan de sterke terugval in de loop van 1992 dan ook gezien worden als het laatste deel van een langer tijdvak van economische neergang, die al begint in het eerste kwartaal van 1990. Deze neergang werd in 1991 tijdelijk gestopt door de positieve economische impulsen van de Duitse hereniging op de bedrijvigheid in ons land.

Zie [figuur 1](#) en [figuur 2](#).

